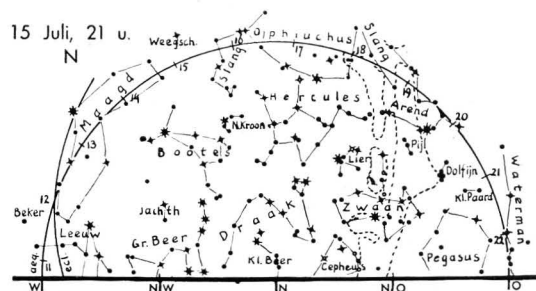
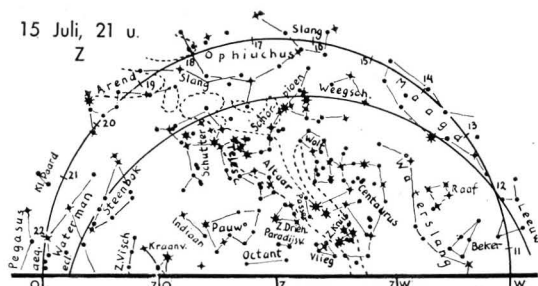

DE STERRENHEMEL IN JULI

STERRENGROOTTEN: 0 en 1 *, 2 *, 3 *, 4 •, veranderlijk o

De sterrenkaartjes gelden op 1 Juli te 22 u., op 31 Juli te 20 u. en voorts op

15 Mrt. 15 Apr. 15 Mei 15 Juni 15 Juli 15 Aug.

5 u. 3 u. 1 u. 23 u. 21 u. 19 u.

Aan het begin van iedere maand gelden zij één uur later, op het einde één uur vroeger.

DE MAAN.—N. M. 1 Juli; E. K. 9 Juli; V. M. 16 Juli; L. K. 23 Juli; N. M. 31 Juli.

DE PLANETEN.—MERCURIUS is ochtendster en bereikt op den 14den de grootste elongatie (opkomst omstreeks half vijf), maar staat tegen het einde der maand ongunstig voor de waarneming.

VENUS.—De R. K. neemt toe van 9.8 tot 11.2 (zie het kaartje voor Juni). De planeet verplaatst zich door de Leeuw, passeert Regulus en is nog avondster, maar gaat den 31sten te 20 u. 40 m. onder.

MARS (R. K. 13.0 tot 13.9 in het sterrenbeeld de Maagd) is in den voornacht goed te zien: ondergang te middernacht.

JUPITER (R.K. 14.8 in de Weegschaal) is op den 12den stationnair, d.w.z. bereikt op de schijnbare baan een omkeerpunt; daarna neemt de R.K. toe. Het tijdstip van ondergang verloopt van 2 u. 12 m. tot 0 u. 12 m.

SATURNUS (R.K. 22.8, op 22 Juli stationnair; de R.K. neemt in Juli af) komt op den eersten te 22 u. 17 m. op, op den 31sten te 21 u. 17 m. en is dus vrijwel den geheelen nacht—in de Waterman—zichtbaar.

S. W. VISSER.

KORTE MEDEDEELINGEN

Zweefslangen.—De waarnemingen van den heer PIETERS, opgenomen in de Januari-aflevering van dit tijdschrift over het zweven van slangen, zijn in meer dan een opzicht belangwekkend, en door dat zij geschiedden door iemand, die vertrouwd is met de levende Natuur, dubbel de aandacht waard.

Ten eerste viel mij op, dat de slangen beide keeren van vrij behoorlijke afmeting waren. Tot nu toe werd, meen ik, aangenomen, dat slechts vertegenwoordigers van het geslacht *Chrysopelea* konden zweven; er worden voor Sumatra slechts twee soorten vermeld, nl. *Chrysopelea ornata* (SHAW) en *Chrysopelea chrysochlora* (SCHLEG.), waarvan echter tot nu toe niet bekend was, dat zij een dergelijke lengte zouden kunnen bereiken als door den heer PIETERS is waargenomen. Dat *Dendrophis pictus* ook over zweefcapaciteiten beschikt, wordt, meen ik, tot heden betwijfeld. De mogelijkheid is dus niet uitgesloten, dat de heer PIETERS een soort waarnam, waarvan nog niet bekend is, dat deze eveneens kan zweven. Ook de kleur van het eerste deel van het lichaam wijst niet op een van de hier genoemde soorten, doch dit kan geen doorslag gevend bewijs zijn, daar bekend is, dat deze dikwijls zeer kan variëren.

Verder viel het mij op, dat bij de tweede waarneming de slang op het water terecht kwam. Ik heb steeds in de veronderstelling verkeerd, dat deze dieren van boom naar boom zeilden, dus op

een veerend landingsterrein neerstreken, dit met het oog op het feit, dat slangen nu eenmaal niet over pooten beschikken, welke bij dergelijke landingen een goed hulpmiddel zijn om den val te breken. Een volgend maal zou het zeker de moeite waard zijn nauwkeurig te letten op welke wijze het lichaam het eerst in contact komt met den grond.

Het is tenslotte zeker van belang te weten, dat de waargenomen soort ook naar boven kan springen en wel over een vrij behoorlijken afstand. Ik vraag mij af, of ze van deze eigenschap een normaal gebruik maakt dan wel, dat in het onderhavige geval het een sprong uit nood was om het veege lijf op de snelste wijze in veiligheid te brengen. Een kat in nood maakt rare sprongen, zegt men wel eens, wellicht dat dit eveneens van toepassing is op dezen hoogst moderne zweefvlieger!

Tjikadjang.

C. P. J. DE HAAS.

Salvia occidentalis Schw. — Deze Labiaat, welke vooral in Oost Java op de lichte jong-vulkanische gronden veel wordt uitgeplant als grondbedekker in koffietuinen, groeit ook in het Westelijkste deel van Bantam, nl. op de bermen langs den spoorweg bij de halten Laboehan en Tjipeutjang. Hier vandaan heeft de administrateur van Pasir Waringin/Madjau haar uitgeplant op zijn onderneming tusschen den rubberaanplant, waar deze grondbedekker goed groeide. Volgens mededeeling van den administrateur is de *Salvia* in West Bantam gekomen, nadat — nu ca drie jaar geleden — manoeuvres in Bantam plaats hadden. Juist op de plaatsen aan de spoorlijn waar de paarden werden uitgeladen en met stroo werd gemorst, ontstond spontaan de opslag van den opgaande „vorm” van deze plant, Merkwaardig is, dat slechts de opgaande „vorm” werd aangetroffen. Nader onderzoek zal nog moeten uitmaken, of wij werkelijk van een kruipenden- en een opgaanden „vorm” van *Salvia occidentalis* kunnen spreken of dat het 2 verschillende verwante soorten zijn. Als bijzonderheid kan hier nog worden vermeld, dat *Salvia* niet of zeer slecht kan groeien op zure, kleffe gronden. Verschillende malen werd door mij getracht *Salvia* uit te planten op deze gronden in het Buitenzorgsche, echter zonder succes.

Buitenzorg.

G. AD. HEUBEL.

Men zie voor deze plant dit tijdschr. Jg. I, blz. 161-165, met fig.; II, p. 13; VI, p. 101; IX, p. 20, 141. Dat ze ook elders door menscheninvloed verspreid wordt, bewijst wel haar tijdelijk voorkomen bij de standplaats van de autobussen te Buitenzorg, voorts haar voorkomen bij het station Depok. Het is op Java een echte adventiefplant.

VAN STEENIS.

Het kunstmatig voederen van *Apis indica*. — Voor a. s. ijmkers is het wellicht interessant de volgende waarneming te vernemen. Zooals misschien enkelen van de lezers van De Tropische Natuur bekend zal zijn, vliegen bijen, indien zij in de kast (korf) worden gevoederd met suikerwater, in grooten getale voor het vlieggat, waarschijnlijk omdat zij in de veronderstelling leven, dat bij een dusdanigen overvloed in de kast, buiten ook wel iets te halen zal zijn.

Minder bekend zal het echter zijn, dat indien men *Apis indica* (dit in tegenstelling met de Europeesche bij, waar ik het verschijnsel nooit heb waargenomen) 's avonds voedert, men de kans loopt vele bijen te verliezen, omdat door het geven van het voer het uitvliegen van de vliegbijs ondanks het vergevorderde uur, toch plaats vindt. Ik voederde mijn bijen nl. Dinsdag 16 April om ca halfacht 's avonds. Hoewel de lucht bewolkt was, scheen de maan. Een half uurtje nadat ik het bakje met suikerwater in de kast had gebracht, kwamen enkele bijen de huiskamer binnenvliegen, waar zij — aangetrokken door het licht — tegen een lamp vlogen.

Na waarneming bleek mij, dat vele bijen voor het vlieggat heen en weer liepen, na eenigen tijd opvlogen en, aangetrokken door het kunstlicht, in huis kwamen, waar zij ten offer vielen aan tjitjaks, of hun vleugels schroelden. Het verdient dus aanbeveling *Apis indica* overdag te voeren om verlies aan vliegbijen te voorkomen.

De Europeesche bij voedert men daarentegen het liefst 's nachts, omdat men op deze wijze verhindert, dat bijen uit andere volken, waarschijnlijk aangetrokken door de groote drukte voor het vlieggat, op roof uittrekken, waardoor het tot vechtpartijen voor het vlieggat komt, hetgeen voor een zwak volk gevaarlijk kan worden.

Buitenzorg.

G. AD. HEUBEL.

Een pajong om de zon. — Hedenmorgen (7 Maart) deed zich het verschijnsel voor van een kring (pajong) om de zon. De eerste waarneming had plaats om ongeveer 11 uur, terwijl het laatste tijdstip van waarneming ongeveer kwart over 1 was (tijdopname volgens den tijdmetr van GOOS).

Na een paar dagen van zwaren regen, waarbij de zon niet te zien geweest was, was het hedenmorgen (6 uur) zeer nevelig en bleef de zon in den loop van den morgen bijna geheel verborgen achter de wolken. Tijdens het verschijnsel nam de kracht van het zonlicht toe, maar werd de zon niet normaal zichtbaar. Binnen den kring was de lucht donkerder grijs gekleurd dan er buiten, voorbijrijvende wolken teekenden zich duidelijk af. De rand van den kring was geelachtig van kleur. Ik herinner mij niet dit verschijnsel hier in den loop van de jaren eerder te hebben waargenomen, wèl de pajong om de maan.

In „de Wandelaar” jg. 3, Maart 1931, blz. 79 komt een artikel voor getiteld: „Heeft de maan invloed op het weer” door Chr. A. C. NELL, waarin ook gesproken wordt over een kring om de zon en wel in het volgend rijmpje:

Een kring om de maan,
Dat kan nog gaan;
Maar een kring om de zon,
Daar huilen vrouw en kinderen om.

Hierbij wordt opgemerkt, dat een kring om de zon storm deed verwachten, waarom dezezemannsvrouw moest huilen.

(Of hier nog storm komen zal, zal moeten worden afgewacht; ik zou zeggen de storm en regen gingen er aan vooraf. Het heeft hier en in de aangrenzende Minahasa veel en langduig geregend met bandjirs, die veel schade hebben aangericht)

Wanneer hier een bovengenoemd verschijnsel zichtbaar is (en ook een kring om de maan), tijdens het rijp worden en plukken van de padi zeggen de Mongondowers (en naar ik hoor ook in de Minahasa), dat dit wijst op een grooten oogst. De groote kring om zon of maan, wijst op den grooten omtrek van het padivat.

Is voor het bovengenoemd verschijnsel een verklaring te geven? In een encyclopedie vond ik wel, dat een zoodanig verschijnsel optrad bij een eclips.

Bolaäng Mongondow, Kota Mobagoe.

NIJENHUIS.

Twee wereldburgers. — Als aanvulling op mijn artikeltje onder dit opschrift in de Novemberaflevering van De Tropische Natuur jg 22, 1933 (blz. 201), kan ik nog meedeelen, dat van de daarin genoemde varens enkele nieuwe vindplaatsen zijn bekend geworden:

Asplenium Trichomanes, reeds bekend van Lombok, werd door Mevr. WALSH in Febr. 1929 bij Soë in Zuid Timor gevonden op een hoogte van ca 880 m.

Anogramma leptophylla, welke op Java van den Tengger, den Ardjoeno en den Soembing bekend was, werd door RENSCH in het tijdschrift Hedwigia, 74 (1934) p. 240 eveneens van het eiland Timor vermeld, waar dit varentje in Mei 1932 door G. STEIN werd verzameld bij Ramelang, op een hoogte van 2000 m.

Pasoeroean.

O. POSTHUMUS.

Rhizanthès, alias Mycetanthè en Brugmansia. — Wij moeten, wel eenigszins tot onzen spijt, den lezers mededeelen, dat als naam van dit geslacht van Rafflesiaceae, dat herhaaldelijk in dit tijdschrift ter sprake kwam, officieel moet worden aangenomen de naam *Rhizanthès* DUMORTIER (1829), zooals HARMS in Fedde, Repertorium 36, 1934, p. 286-287, heeft aangetoond. De soortsnamen luiden nu — naar alle waarschijnlijkheid definitief — *Rhizanthès Zippelii* (BL.) SPACH en *Rhizanthès Lowii* (BECC.) HARMS.

Men neemt het den botanischen systematici wel eens kwalijk, dat ze niet kunnen ophouden namen te veranderen; ja, booze tongen — vooral van leken die van deze materie geen verstand hebben — beweren wel eens, dat sommige systematici van dit namen veranderen een beroep maken en er hun vreugde uit putten! Ter verdediging van de slachtoffers zij aangevoerd, dat zij nu eenmaal met de „vuile wasch” van 2 eeuwen plantbeschrijving opgeknapt zitten en dat men, voordat het tot internationale samenwerking en regeling kwam, veelvuldig gezondigd heeft tegen het prioriteitsbeginsel: het eenige, dat orde kan scheppen in den chaos. Trouwens, ook aan de toename van onze kennis zijn naamsveranderingen onverbrekkelijk verbonden, zooals bij het opsplitsen van groote geslachten. Dit ter toelichting van dit „incident”.

VAN STEENIS.

Tochtje naar het eiland Haarlem (Baai van Batavia).— Na ca 1½ uur varen vanaf den Pasar Ikan kan men dit kleine koraal-eiland bereiken. Evenals de andere eilanden heeft het een

Fig. 1. Half losgespoelde tjemara op het eiland Haarlem, SE-zijde.

[foto v. d. schr.]

vatten *Euphorbia Atoto* en *Eclipta alba* post. Meer naar het N., langs de lagune, heeft zich een zeer ijle mangrove ontwikkeld van *Sonneratia*, waarvan een fraaie afbeelding te vinden is in Meded. 7 van den Dienst van den Mijnbouw in Ned. Indië, plaat XIII, fig. 33 (1928).

***Ipomoea pes-caprae* als klimplant.**

— Tijdens de excursie van de Afd. Buitenzorg naar Antjol in Maart 1935, werd door mij ongeveer halfweg het strand de gewone *Ipomoea pes-caprae* langs den linkerkant van het pad tot ca 3 m hoog klimmend in het struweel gevonden. Op het strand, en ook op sommige plaatsen daarachter, treedt deze typische kustplant altijd kruipend op. De uitloopers kunnen, zooals ik op het eiland Haarlem in de Baai van Batavia mat, een lengte bereiken van 30 meter.

afbraak- en een opbouw-zône, de afbraakzône ligt hier aan de SE-zijde. Fig. 1 doet zien, dat een der weinige plekjes, waar men op dit eiland nog schaduw kan vinden, in gevaar verkeert. De wortels van deze tjemara zijn reeds ten deele blootgespreld en aan het uiteindelijk resultaat valt niet te twijfelen. Achter het koraalpuin-strand begint onmiddellijk een dicht, zonder kapmes vrijwel ondoordringbaar struweel van *Pemphis acidula*, *Erythrina variegata*, *Allophylus Cobbe*, *Diospyros*, *Cordia subcordata*, *Ixora*, *Pandanus*, *Calophyllum Inophyllum*, *Clerodendron inerme*, *Pienna integrifolia*, *Colubrina asiatica*, en vooral van de gemeen gestekelde *Triphasia trifoliata*, dat aaneengesmeed wordt door talrijke klimplanten als *Cassytha fiiformis*, *Calonyction Bona-nox*, *Canavalia obtusifolia*, *Wedelia biflora* en *Caesalpinia Crista*, de laatste ook een soort die men niet zonder handschoenen kan aanpakken. Aan de W-zijde, waar het strand aangroeit, is een ca 15 m breede zône openkoraalzand, waar de tjemara zich verjongt (fig. 2) en zich vele planten met lange wortelslaande uitloopers vast in het zand hebben verankerd, o. a. *Ipomoea pes-caprae* (uitloopers tot 30 m lang gemeten!), *Wedelia biflora* (eveneens met zeer lange wortelslaande uitloopers), *Spinifex littoreus*, *Thuarea involuta* en *Sesuvium Portulacastrum*; de laatste kenbaar aan haar vleezige, fraai purperkleurige stengels Tusschen dit net van kruipende stengels

Fig. 2. Strandvegetatie aan de W. zijde van het eiland Haarlem. Rechts tjemara, links uitloopers van *Ipomoea* en *Wedelia*, daar achter *Euphorbia Atoto*.

[foto v. d. schr.]

Aanteekeningen over een tocht naar Oost-Java. — 1. **Rubus calycinus** WALL. — Evenals dat van den Kawi beschreven is, komt op verschillende andere S.- en SE - berghellingen in Oost-Java

Fig. 1. *Rubus calycinus* WALL. S-helling G. Ardjoeno, ± 2400 m b. z.

foto v. d. schr./

aan snoeplustige dieren aanbiedt.

2. **Epiphyten op tjemara's.** — Nogal eens wordt vermeld, dat de tjemara-boschen droogte boschen zouden zijn. Ongetwijfeld is juist, dat ze veel sterker ontwikkeld zijn op de Noord-, dan op de Zuidhellingen der Midden- en Oostjavaansche vulkanen. Op de Zuidhellingen schijnt ze veel minder goed te kunnen concurreren tegen het meer vocht verlangende loofbosch. Desalniettemin troffen wij op vele plaatsen op den Ardjoeno en Tengger-Smeroe in zuiver tjemara-bosch dikke epiphyten-massa's aan, bestaande uit varens (*Davallia*, *Hymenolepis*), *Peperomia reflexa*, loof- en levermossen en verschillende soorten orchideeën (*Bulbophyllum*'s, *Dendrobium Hasseltii*, *Coelogyne miniata* en anderen), niet te verwarren met de soms reusachtige, kogelvormige nesten der maretakken van *Scurrula montana*. Een goed beeld van deze massale epiphytengroei geeft bijgaande foto, een typisch voorbeeld van den invloed der veelvuldig optredende nevel. Bij zware nevelvorming condenseert de waterdamp tegen het dichte hangende tjemara-loof, waarbij de toppen der twijgjes voortduend „druppelen”.

3. **Duinvorming in de Zandzee.** — Typische duinvorming kan men in de zandverstuivingen van den Dasar (Zandzee van den Tengger) waarnemen. C. SCHRÖTER in zijn „Eine Exkursion ins Tengger-gebirge” (Verhand. Naturf. Ges. Basel XL, 1929), geeft daarvan in fig. 7-9 eenige fraaie afbeeldingen; o.a. hoe *Polygonum plebejum* R. BR. en *Styphelia pungens* KOORD. zandbindende en duinvastleggende planten kunnen zijn. Ik kan hier nog aan toevoegen, dat vele andere plantensoorten als pioniers kunnen

(Dorowati, Andjasmoro, Ardjoeno, Smeroe, Lamongan, Jang, Idjen) een vochtig bergbosch voor, dat physiognomisch nauwelijks verschillend is van dat in West Java. Een typische begeleider van dit vochtige bosch is de in deel XVIII, 1929, p. 148-151 beschreven *Rubus calycinus* WALL., waarvan ik zoo gelukkig ben hier een goede vegetatie-kiek te kunnen geven. Ik trof haar overvloedig aan langs het pad even onder den pas tusschen de beide Kembar's en Soember Brantas tusschen 2200 en 2800 m zeehoogte. Ze stoffleert daar den bodem met een dicht dek van gekroesde, rondachtige, zeer typische bladeren. Hier en daar ziet met ertusschen de groote witte bloemen; de vruchtkelk blijft dicht gesloten tot volkomen vruchtrijpheid, waarna zij zich geheel openbuigt, en de smakelijke, helderroode braam op een uitgestulpten bloembodem als het ware

Fig. 2. Epiphytengroei in *Casuarina Junghuhniana* MIQ. Rawa Dringoe bij de Smeroe-hoeve, ± 2150 m b. z. [foto v. d. schr.]

optreden, waar omheen zich kleine duintjes vormen, nl. *Polygonum chinense*, *Carex* sp. en *C. baccans*, voorts een mij onbekend gras en vooral de gewone alang², die duintjes kan „vormen” van $1\frac{1}{2}$ m hoogte. In de Dasar is voorts richel-vorming in los zand een zeer gewoon verschijnsel.

Veelvuldig ziet men kleine zandstormen opsteken, veelal tengevolge van kleine wervelwinden. Soms schijnen in deze bergen zelfs cyclonen te kunnen woeden; VISSERING vermeldt in zijn prachtig geïllustreerde werk „Geweldige Natuurkrachten”, 1910, een cycloon van den Smeroe tusschen 1200 en 2400 m zeehoogte, die ca 800 ha bosch devasteerde. Deze wervels ontstaan tengevolge van lokale verhitting. Evenals op andere plateaux, zooals den Diëng, treedt wolkvorming tegen de hellingen op, doch deze wolkenmassa's bereiken door de sterke uitstraling van de hoogvlakte zelf deze niet, doch kantelen naar buiten om.

VAN STEENIS.

Fig. 3. Duinbindende planten in de Zandzee: links *Carex baccans*, rechts *Polygonum chinense*, achter alang.

[foto v. d. schr.]

Een uiterst merkwaardige wortelvorming. — De op de bijgaande foto's afgebeelde wortelvorming is wel de merkwaardigste, die mij ooit onder oogen is gekomen. De foto's behoeven nauwelijks toelichting. Men ziet in fig. 1 een steen op de helft van de natuurlijke grootte, bedekt met een kapje van hout, dat uitgegroeid is van een wortel (of stengel?), die men over de geheele lengte van de kap kan vervolgen; aan het uiteinde (rechts) is ze afgebroken. Op de kap kan men naast en langs den oorspronkelijken wortel een smal calluswalletje waarnemen, voorts nabij het einde eenige onregelmatige wratten, terwijl tenslotte de verdere oppervlakte van buiten wel glad is, doch duidelijk concentrische groeiringen laat zien. Fig. 2 is 90° gedraaid t. o. v. fig. 1 en toont de kap zonder den bijbehorenden steen met de gladde binnenzijde. De vraag naar de juiste oorzaak van het ontstaan van deze hoogst eigenaardige vorming is niet gemakkelijk te beantwoorden. Het callusrandje zou erop wijzen, dat de wortel door wrijving met de onderzijde, of druk op den steen aldaar zoodanig beschadigd werd, door dat de cambium-mantel overlangs werd geopend en een deel van deze zich in een abnormale richting heeft ontwikkeld, waardoor het hout — populair uitgedrukt — als het ware over den steen is „gevoeld”.

Het plaatsen van deze onvolledige mededeeling vindt zijn grond hierin, dat ons de herkomst van het object niet bekend is. Het moet vóór 1930 uit Oost Java ontvangen zijn. Indien de vinder alsnog deze aflevering in handen mocht krijgen, zou hij (zij) ons zeer verplichten met nauwkeurige gegevens omtrent de omstandigheden, waaronder deze hoogst merkwaardige vorming in de natuur werd aangetroffen.

VAN STEENIS.

Een vogel verdrinkt. — Met de Pinksterdagen te Ranoe Pani (Tengger-gebergte, 2100 m) zijnde, was ik getuige van een voorval, dat vermoedelijk niet dikwijls wordt waargenomen.

Bij het Pani-meertje spiedende naar de aanwezigheid van *Podiceps*, zag ik plotseling in het midden van het meer een wezen, dat zeer onbeholpen trachtte te zwemmen. In het begin niet dadelijk

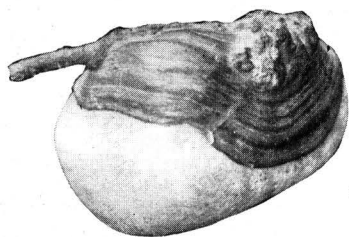

Fig. 1.

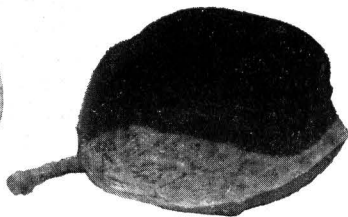

Fig. 2.

aan een vogel denkend, kwam ik bij nauwkeuriger waarneming toch tot de ietwat vreemde conclusie dat het vleugels waren, die de zwembewegingen maakten. Om het meer loopen en met een vlot naar de plaats des onheils varen duurde helaas te lang, en ik vischte slechts een doode klauwier op, de zwartkop-bentet. De vogel was uitwendig nergens gewond, zoodat hij vermoedelijk bij het buitmaken van een insect te laag is gedoken en zodoende in het water is terecht gekomen, hetgeen zijn dood werct.

VAN BALEN geeft op blz. 477 als wetenschappelijke naam *Cephalophoneus cephalomelas*, welke — waarschijnlijk — verouderde naam ik echter niet in de lijst van Javaansche vogels onder de Laniidae kon vinden ¹⁾.

Sf. Soekodong, Loemadjang.

P. C. LOOPUYT.

¹⁾ Deze naam is inderdaad verouderd. Welke soort VAN BALEN bedoelt is niet gemakkelijk uit te maken; mogelijk is bedoelde zwartkop-bentet *Crocias guttatus* TEMM. (*Laniellus leucogrammicus* SWAINS.) geweest, een klauwier, die tot de hoogere streken beperkt is.

RED

MEDEDEELING VAN HET HOOFDBESTUUR

Aangezien de penningmeesteres der N.I.N.H.V., Mej. MERKUS, gedurende de maand Juli uitstедig is, wordt men beleefd verzocht mutaties in de ledenlijst in deze maand rechtstreeks aan de firma VISSER & Co., te Batavia op te geven.

BOEKBESPREKING

F. W. Champion. — *The Jungle in Sunlight and Shadow*. Chatto & Windus, Londen 1934. Prijs 21 shilling.

Gaarne vestig ik hierbij de aandacht der lezers van De Tropische Natuur op dit zeldzaam mooie boek. De Britsch-Indische houtvester CHAMPION, schrijver van "With a Camera in Tigerland", heeft thans een nieuw schitterende geïllustreerd werk geleverd, dat onze bewondering voor zijn praestaties op het gebied der dierfotografie nog aanzienlijk verhoogt. Even belangwekkend echter als de talrijke niet te overtreffen opnamen — hoofdzakelijk van tijgers en panter, maar ook van vele andere bewoners van de Indische Jungle in hun natuurlijke omgeving — is ook de begeleidende text. CHAMPION kent de „wildernis", zooals die in het algemeen slechts de echte „sportsmen", vooral de jagers op groot wild, leeren kennen. Aan hen in de eerste plaats zou ik daarom dit boek wenschen aan te bevelen, maar ook de dierfotograaf, zoöloog en natuurliefhebber in het algemeen zullen niet anders dan met groote waardeering met „The Jungle in Sunlight and Shadow" kennis maken.

Jammer is slechts, dat de schrijver in een der hoofdstukken van zijn boek tevelde is getrokken tegen de „moderne richting" in de zoölogische systematiek, klaarblijkelijk zonder tot de kern der zaak te zijn doorgedrongen.

Dr M. BARTELS.

L. van der Pijl. — *Plantenleven in Indië*. Libellenserie no. 9, Bosch & Keuning, Baarn, Holland, 1934. Prijs f 0 45. 27 blz. geïll.

De schrijver behandelt in dit keurig verzorgde pamflet in korte schetsen het oerwoud, vulkanisme en plantenwereld, den invloed van den mensch, de samenhang van planten en dieren, en enkele speciale floratypen (savannen, bergflora en zilte vegetatie), die in populair vorm en verlucht met 14 foto's den natuurliefhebber elck wat wils aanbieden.

VAN STEENIS.

AANGEBODEN

De volgende jaargangen van De Tropische Natuur gebonden: I (1912), f 10.—; IV (1915), f 5 50 (kaft iets beschadigd); V (1916), f 6.—; VII (1918), f 5.—; X (1921), XI (1922), XII (1923) en XIII (1924) in orig. stempelband à f 5.— In losse nummers à f 4.— de jaargangen 14 t/m 23 (1925 — 1934).

J. C. KONINGSBERGER, Java, zoölogisch en biologisch geb. f 5.—

C. A. BACKER, Flora van Java „ 15.—

C. A. BACKER, Flora van Batavia I „ 1.50

Porti voor rekening van den kooper.

W. H. DE KRAMER, Palmenlaan W. 11, Semarang.